

Z życia naukowego

XVII Konferencja Europejskiego Oddziału *SOCIETY FOR VECTOR ECOLOGY*, 13–17 września 2010, Wrocław

17th Conference of European *SOCIETY FOR VECTOR ECOLOGY*, 13-17 September 2010, Wrocław, Poland

W dniach 13–17 września 2010 roku odbyła się we Wrocławiu XVII Konferencja Europejskiego Oddziału *Society for Vector Ecology (SOVE)*. Organizatorem tego międzynarodowego spotkania był Uniwersytet Wrocławski i Urząd Miasta Wrocławia, a współorganizatorami *Society for Vector Ecology* i nowopowstałe Polskie Towarzystwo Biokontroli Komarów (2009). Honorowy Patronat nad Konferencją objął Marszałek Województwa Dolnośląskiego, a patronat medialny TVP Wrocław. Sponsorami konferencji były współpracujące z „ekologami” firmy takie jak Valent BioSciences (USA), Bayer, Killgrem i Themar, a także Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego i Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałbrzychu. W konferencji uczestniczyło około 150 osób z kilkudziesięciu ośrodków naukowych z Europy, Azji, Afryki i USA. Jednostki krajowe reprezentowane były głównie przez akaroentomologów z Katedry Medycyny Tropikalnej i Parazytologii Akademii Medycznej w Gdańsku (Joanna Stańczak, Beata Kubica Biernat), Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie (Aleksandra Gliniewicz), Zakład Parazytologii Uniwersytetu Warszawskiego (Edward Siński, Anna Paziewska), Instytut Parazytologii PAN w Warszawie (Grzegorz Karbowski), Zakład Zoologii Bezkręgowców Uniwersytetu Gdańskiego (Patrycja Dominiak) i Zakład Ekologii Drobnoustrojów i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego (Elżbieta Lonc, Katarzyna Rydzanicz, Dorota Kiewra, Kinga Plewa, Piotr Jawień).

Cele naukowe sformułowane w pierwszym roku działalności *SOVE* dotyczą wspólnych badań i wymiany informacji na temat ekologii oraz zwalczania wektorów chorób, zarówno pasożytniczych jak i infekcyjnych. Towarzystwo wspiera przedsięwzięcia w zakresie ochrony zdrowia publicznego poprzez

ograniczanie chorób transmisyjnych ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania zintegrowanych metod wykorzystujących interakcje w układzie wektor (i/lub żywiciel)–patogen. Bieżące zagadnienia naukowe omawiane są zarówno na corocznych kongresach *SOVE*, organizowanych na terenie USA, co cztery lata w ramach kongresów międzynarodowych, a także co dwa lata w strukturach Europejskiego Oddziału *SOVE*.

Obrazy XVII konferencji *Euro-SOVE* miały miejsce w sali wykładowej „Unii Europejskiej” w budynku Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii UW. W trakcie uroczystego otwarcia konferencji z udziałem władz rektorskich i miejskich zaprezentowane były dwa wykłady. Pierwszy z nich, pt. „Mosquitoes as vectors of *Francisella tularensis* in Sweden” wygłoszony został przez prof. Jana O. Lundströma z Uniwersytetu w Uppsali (aktualny prezydent *Euro-SOVE*). Drugie wystąpienie prof. Paula Reitera (Instytut Pasteura, Paryż, Francja) pt. „The climate change debate: a challenge for the scientific community” wzbudziło szerokie zainteresowanie. Entomolog i specjalista w zakresie zakażeń wirusem Dengi, zrelacjonował współczesne zagrożenia zdrowia wskutek zmiany występowania zasięgów gatunków wektorowych.

Program naukowy dalszych 3-dniowych obrad obejmował 8 sesji plenarnych, w trakcie których zaprezentowano 61 doniesień. Ich przewodnią tematykę stanowiły tzw. „gorące tematy” regionu europejskiego z zakresu ekologii wektorów takich jak np. komary, kleszcze, meszki oraz muchówki z rodzaju *Culicoides*. Przeważały doniesienia nt. aktualnych i powracających chorób wektorowych w kontekście wpływu zmian klimatu, zjawiska globalizacji i zmian europejskiego krajobrazu.

W sesji pierwszej dominowały informacje

nt. szacowania zagrożenia chorobami wirusowymi i pasożytniczymi (m.in. malarią) w południowej i centralnej Europie oraz autochtoniczne przypadki zachorowań na malarię, m.in. w Mołdawi, Rosji, Bułgarii, Białorusi, Grecji i Włoszech (Marija Zgomba, University of Novi Sad, Serbia). Omawiano nowo zarejestrowane przypadki ekspansji w różnych krajach europejskich egzotycznych gatunków komarów, takich jak *Ochlerotatus japonicus* czy *Aedes albopictus*. Oprócz gorączek wywoływanych przez wirusa Chikungunya i wirusa zachodniego Nilu omawianymi problemami odnośnie zagrożenia zdrowia w Europie były przypadki wykrycia w organizmach komarów wirusów Sindbis i Batai (Hanna Jöst, German Mosquito Control Association, University of Heidelberg, Germany), a także *Anaplasma phagocytophilum* u kleszczy pospolitych *Ixodes ricinus* (Bronislava Víchová, Slovak Academy of Sciences, Košice, Slovakia).

Kolejna, druga, sesja dotyczyła biologii i zwalczania meszek oraz innych przedstawicieli Diptera z wyjątkiem komarów. Szeroko omawianymi zagadnieniami były więc badania nad fenologią meszek, opornością much domowych na insektycydy fosforoorganiczne oraz pyretroidy, molekularne metody identyfikacji kuczmanów i ich żywicieli, jako wektorów choroby błękitnego języka u owiec.

W sesji poświęconej ekologii i taksonomii moskitów z podrodziny Phlebotominae prezentowano m.in. dane historyczne odnośnie dystrybucji tych moskitów w obrębie basenu Morza Śródziemnego (Bulent Alten, Hacettepe University, Turkey), a także wyniki przestrzennego i środowiskowego modelu występowania ludzkiej i zwierzęcej leiszmaniozy w Turcji (Yusuf Ozbel, Ege University, Izmir, Turkey), dzienny model rozmieszczenia wektorowych gatunków z rodzaju *Phlebotomus* w Iranie oraz obecność pasożytniczych gregaryn z rodzaju *Psychodiella* w organizmach *Ph. sergenti* i *Ph. tobbi* (Lucie Lantová, Department of Parasitology, Charles University, Prague, Czech Republic).

W obszernej sesji pt. „Komary: bionomia, taksonomia, ekologia oraz aspekty behawioralne umożliwiające ich zwalczanie” informowano o wybuchu epidemii gorączki Zachodniego Nilu w sierpniu br. w Grecji (Ecodevelopment S. A., Greece), gdzie zanotowano ponad 150 zachorowań i 2 zgony oraz opis działań, jakie podejmowano w celu zwalczania komarów *Culex pipiens*, głównego wektora tej choroby. Prezentowano również nowe rozwiązania techniczne odnośnie monitoringu liczebności i rozmieszczenia samic wektorowych gatunków koma-

rów jak np. *Oc. caspius*, *Cx. modestus* i *Cx. pipiens*, a także wyniki odnośnie wpływu temperatury na zmienność ciała u wektorów filariozy (*Cx. quinquefasciatus*) i wpływu czynników środowiskowych na wybór miejsc składania jaj przez samice powodziowych gatunków komarów. Omawiano także geograficzne rozmieszczenie *Cx. torrentium* i *Cx. pipiens* w Szwecji (Hesson Jenny, Uppsala University, Sweden), znanych jako gatunki wektorowe wirusów Sindbis oraz wirusa zachodniego Nilu oraz nowy sposób zbierania danych odnośnie oceny liczebności populacji *Ae. albopictus* dla przewidywania zagrożeń związanych z pojawieniem się epidemii chorób (Denga i gorączka Chikungunya).

Przydatność technologii geograficznych systemów informacyjnych (GIS) dla wizualizacji i lokalizacji populacji wektorów w programach monitoringowych była przedmiotem prezentacji w sesji piątej.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się wystąpienia z zakresu zastosowania integrowanych metod zwalczania hematofagicznych stawonogów (Sesja 6). Tamże prezentowano wyniki skuteczności działania mikrobiologicznych insektycydów, opartych głównie na bazie *Bacillus thuringiensis israelensis* w programach zwalczania wektorowych gatunków komarów zarówno w Europie jak i USA, jak również wykorzystanie nowych urządzeń umożliwiających odławianie i zwalczanie komarów (F. Steve Mulligan, Consolidated MAD, USA; Andreas Rose, Biogents AG, Germany).

Bardzo istotnym zagadnieniem była problematyka badań nad skutecznością działania repelentów w warunkach terenowych i laboratoryjnych, jako podstawowego elementu ochrony przed ukłuciami hematofagicznych stawonogów (Sesja 7). Skuteczna ochrona osobista ma, bowiem ogromne znaczenie dla ochrony zdrowia przed chorobami wektorowymi zarówno turystów jak i żołnierzy uczestniczących w zagranicznych misjach wojskowych na terenach będących strefami endemicznymi wielu tych chorób (np. malaria, filariozy).

W sesji ósmej poświęconej ekologii kleszczy i chorób odkleszczowych omawiano zagadnienia związane z aktywnością kleszczy *I. ricinus* na terenach zurbanizowanych i rekreacyjnych, wpływ czynników takich jak temperatura czy przekształcenia krajobrazu na rozmieszczenie kleszcza łąkowego (*Dermacentor reticulatus*), czy wykorzystanie technik GIS w ekologicznej edukacji społeczeństwa odnośnie ryzyka zarażenia chorobami odkleszczowymi na terenach rekreacyjnych. Badania laborato-

ryjne i terenowe prowadzone w Katedrze Medycyny Tropikalnej i Parazytologii Akademii Medycznej w Gdańsku i Zakładzie Parazytologii Uniwersytetu Warszawskiego potwierdzono występowanie naturalnej infekcji jeleni przez pierwotniaki z rodzaju *Babesia* oraz dokonano zróżnicowania genetycznego bakterii z rodzaju *Bartonella* u wolno żyjących gryzoni.

W sesji plakatowej przedstawiono interesujące wyniki aż 48 prac nawiązujących do problematyki konferencji udokumentowanych w „Proceedings of the 17th European Society for Vector Ecology Conference” (str. 1-173).

Obradom towarzyszyły liczne dyskusje kulturalne w trakcie rejsu po Odrze statkami „Driada” i „Goplana”, podczas których była możliwość zaprezentowania historii i atrakcji architektonicznych Wrocławia. Uroczyste „Welcome Party” w sali Oratorium Marianum, a następnie pożegnalna kolacja były natomiast okazją dla integracji uczestników konferencji. Okolicznościowe upominki, ufundowane przez Urząd Miasta Wrocławia i Urząd Marszałkowski, wręczono osobom, które wspomagały Konferencję merytorycznie i organizacyjnie na

forum międzynarodowym: dr Paul Schädler i dr Norbert Becker (GFS/KABS, Niemcy), prof. Jan O. Lundström (Uppsala University, Szwecja), Ernest Dankwa i Peter DeChant (Valent Biosciences Corporation, USA), dr Mustapha Debboun (US Army Medical Department Center & School), prof. Poul Reiter (Institute Pasteur, Francja), prof. Bulent Alten (Hacettepe University, Turcja) i prof. Marija Zgomba (University of Novi Sad, Serbia).

Na zakończenie obrad Prezydent *Euro-SOVE* – prof. Jan O. Lundström podziękował przedstawicielom lokalnego Komitetu Organizacyjnego za ich trud i uhonorował prof. Elżbietę Lonc i dr Katarzynę Rydzanicz wręczając im nagrodę „Distinguished Service Award, Society for Vector Ecology, European branch”. Dziękując z kolei wszystkim uczestnikom spotkania za owocne obrady, interesujące i wartościowe prezentacje gorąco zaprosił do udziału w konferencji *Euro-SOVE* w 2012 roku, która odbędzie się w Portugalii.

*Dr Katarzyna Rydzanicz
Zakład Ekologii Drobnoustrojów
i Ochrony Środowiska
Uniwersytet Wrocławski*